ἀριστοτέλης, καὶ ὁ ξενοκράτης. ὁ μὲν ἀριστοτέλης, ἐν λυκείῳ. ὁ δὲ ξενοκράτης, ἐν ἀκαδημίᾳ. ἐκαλοῦντο οὖν οἱ μὲν τοῦ ἀριστοτέλους, περιπατητικοὶ ἐκ λυκείου. οἱ δὲ τοῦ ξενοκράτους, περιπατητικοὶ ἐξ ἀκαδημίας. ὕστερον δὲ οἱ μὲν τοῦ ἀριστοτέλους, ἀπέλαβον τὴν ἐκ τῆς ἐνεργείας ἐπωνυμίαν, ἀπολέσαντες τὴν ἐκ τοῦ τόπου. καὶ ἐκλήθησαν περιπατητικοί. οἱ δὲ τοῦ ξενοκράτους, τὴν ἐκ τοῦ τόπου ἀπολαβόντες, καὶ τὴν ἐκ τῆς ἐνεργείας ἀπολέσαντες, ἐκλήθησαν ἀκαδημαϊκοί. ἐπεὶ οὖν ὁ φιλόσοφος ἔμελλέ τινα ὑπόληψιν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἔχειν τῶν ὑπὸ πλάτωνος εἰρημένων, πλατωνικὸς ὢν καὶ αὐτός, καὶ χρήσιμον εἰς τὰς ἀριστοτέλους κατηγορίας γράφειν τὸ βιβλίον, εἶπεν ὅτι διδάξω περὶ αὐτῶν, ὡς οἱ παλαιοὶ διέλαβον. καὶ τούτων, οἱ ἀριστοτελικοί. διὰ τοῦτο εἶπε καὶ μάλιστα οἱ ἐκ τοῦ περιπάτου. Δέκα εἰσὶ γενικώτατα γένη. οὐσία. ποσόν. ποιόν. καὶ τὰ ἄλλα. ὧν ἡ μὲν οὐσία, πρᾶγμα αὐθυπόστατον. τὰ δ' ἄλλα, συμβεβηκότα. ἀποδέδοται οὖν τῷ γένει ὑπογραφή, ἥτις ἁρμόσει καὶ τοῖς δέκα. καὶ μὴ λέγε πῶς τῇ οὐσίᾳ ἁρμόσει καὶ τοῖς συμβεβηκόσι, διαφόροις οὖσι κατὰ τὸ εἶναι. ὅπερ γὰρ ἐπισυμβέβηκε τῇ οὐσίᾳ, τουτέστι τὸ ὡς γένος εἰς εἴδη διαιρεῖσθαι τὰ ὑπ' αὐτήν, τὸ αὐτὸ καὶ τοῖς ἄλλοις συμβέβηκε. διαιροῦνται γὰρ καὶ τὰ ἄλλα εἰς τὰ ὑπ' αὐτὰ εἴδη, ὡς γένη. ἄλλο τοίνυν ἐστὶ σκοπεῖν ταῦτα ὡς οὐσίαν καὶ συμβεβηκότα. καὶ ἄλλο τὸ ὡς γένη γενικώτατα. κοινὸν γὰρ ἔχουσι τοῦτο:~

ΠΕΡΙ ΓΕΝΟΥΣ~

Ἔοικε δὲ μήτε τὸ γένος, μήτε τὸ εἶδος ἁπλῶς λέγεσθαι. Εἰρηκὼς τὸν σκοπὸν καὶ τὸ χρήσιμον, εἴς τε ὁ εἰσαγωγικὸς τρόπος, ὅτι τῶν μὲν βαθυτέρων ἀπέχεσθαι μέλλει ζητημάτων, τῶν δὲ ἁπλουστέρων στοχάζεσθαι, καὶ εἶναι τὰ ἁπλούστερα, καὶ εἶναι τὰ βαθύτερα, ἀκολούθως αὐτὸ τὸ κατὰ μέρος διδασκαλίαν εἰσέβαλε. καὶ πρῶτον περὶ γένους διαλαμβάνει, ὅτι πρώτην τάξιν ἔχει τὸ γένος ἐν τοῖς ἀπαριθμουμένοις. καὶ ὅτι πλειόνων ἐστὶ περιεκτικὸν εἰδῶν. πρῶτον δέ ἐστι τὸ γένος τῶν εἰδῶν κατὰ τὴν αἰτίαν. καίτοι τῶν πρός τι ἐστὶ τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος. ἀλλ' ἔστι τινὰ τῶν πρός τι, ἐν οἷς τὰ ἕτερα τῶν ἑτέρων πρεσβύτερα καὶ αἴτια λεγόμενα. οἷον, τὸν πατέρα τοῦ υἱοῦ καθὸ ἄνθρωποι, αἴτιον φαμὲν καὶ πρῶτον. καίτοι ἅμα γινωσκομένων, καὶ ἀλλήλων συστατικῶν γινομένων τῶν πρός τι, ᾗ πρός τι ἐστί. τὰ γὰρ πρός τι, ἀνάγκη προτέρου οὐσίας τινὰς εἶναι. σκοποῦντες οὖν τὴν προϋπάρχουσαν αἰτίαν τῶν πρός τι ἣν ἂν προϋφεστῶσαν εὕρωμεν, ἢ χρόνῳ, ἢ φύσει, ἐκείνην κατὰ τὴν αἰτίαν πρεσβυτέραν λέγομεν. ἐν γοῦν τῷ πατρὶ καὶ υἱῷ, πρεσβύτερός ἐστιν ὁ πατὴρ χρόνῳ, καθὸ ἄνθρωπός ἐστιν. ὅπερ ἐστὶν αὐτὸ ἡ οὐσία, ἥτις συστατική ἐστι τῆς τοῦ υἱοῦ οὐσίας. διὰ τοῦτο οὖν τὸν πατέρα πρεσβύτερον λεγόμενον εἶναι τοῦ υἱοῦ, καίτοι πρὸς ἄλληλα λεγομένων. ὁ δὲ ἄρχων τοῦ ἀρχομένου, καὶ ὁ διδάσκαλος τοῦ μαθητοῦ, κατὰ μόνην αἰτίαν πρεσβύτεροι, οὐ τῷ χρόνῳ. τῷ χρόνῳ γὰρ ἔσθ' ὅτε καὶ ὕστεροι εἰσὶν ὡς ἄνθρωποι. ὁ ἄρχων τοῦ ἀρχομένου, καὶ ὁ διδάσκαλος τοῦ μαθητοῦ. τὸ αὐτὸ οὖν καὶ ἐπὶ τοῦ γένους καὶ τοῦ εἴδους. τὸ γὰρ γένος καὶ τὸ εἶδος, τῶν πρός τι. τὰ δὲ πρός τι, ἀνάγκη οὐσίας πρότερα εἶναι. τὸ δὲ γένος, κατὰ τὴν οὐσίαν φύσει προϋφέστηκεν, οὐ χρόνῳ. καὶ συστατικόν ἐστι τῆς οὐσίας τοῦ εἴδους. τὸ γὰρ γένος, τέμνεται εἰς εἴδη.

πᾶν δὲ τεμνόμενον, καὶ φύσει πρότερον τοῦ τμήματος, καὶ συστατικόν. οὐκοῦν εἰ πρότερον κατὰ τὴν οὐσίαν τὸ γένος τοῦ εἴδους, τὰ δὲ πρότερα κατὰ τὴν οὐσίαν τῶν πρός τι κατὰ τὴν αἰτί-αν πρότερα, πρεσβύτερον ἄρα τὸ γένος τοῦ εἴδους. καὶ εἰκότως αὐτὸ προτάττει τῶν ἄλλων. ταύτῃ γοῦν καὶ ἡ φύσις ἐν τῇ γενέσει τῇ τάξει κέχρηται. παραλαβοῦσα γὰρ τὸ σπέρμα, πρῶτα μὲν ζωοποιεῖ αὐτὸ καὶ ἐμψυχοῖ. εἶτα προϊοῦσα, καὶ αἴσθησιν παρέχουσα, ποιεῖ τὸ ζῶον. εἶτα θυμὸν, καὶ ἐπιθυμίαν. καὶ ποιεῖ ἄλογον ζῶον. εἶτα τελευταῖον τὸν λόγον παρέχουσα, ποιεῖ τὸν ἄνθρωπον. ὥστε, ὡς μὲν οὐσία, προϋπάρχει τὰ γένη τῶν εἰδῶν. ὡς δὲ γένη καὶ εἴδη, συνυφέστηκεν ἀλλήλοις, καὶ συναναιρεῖται. τῆς γὰρ πρὸς ἄλληλα αὐτῶν σχέσεως, ὀνόματά ἐστι τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος. Ἄξιον δὲ ζητῆσαι, διατί περὶ τοῦ γένους διδάσκων, ἐμνήσθη τοῦ εἴδους, καὶ μὴ τῆς διαφορᾶς, ἢ τῶν ἄλλων. φαμὲν οὖν ὅτι, τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος, πρός τι ἐστὶ καθάπερ εἰρήκαμεν. καὶ γὰρ τὸ εἶδος, γένους ἐστὶν εἶδος. καὶ τὸ γένος, εἴδους ἐστὶ γένος. καὶ διὰ τοῦτο εἰκότως ἐμνήσθη τοῦ εἴδους ἅμα τῷ γένει. ἐν γὰρ τῇ τῶν πρός τι διδασκαλίᾳ, ἀνάγκη πάντα τὸν περὶ θατέρου τούτων διδάσκοντα καθὸ πρός τί ἐστι, καὶ τοῦ λοιποῦ μνησθῆναι. κανόνι δὲ ἐνταῦθα ἀριστοτελικῷ κέχρηται ὁ πορφύριος. ἔστι δὲ ὁ κανὼν οὗτος. δεῖ τὸν μέλλοντα ποιήσασθαι διδασκαλίαν περί τινος ὁμωνύμου, τουτέστιν εἰ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ὀνόματός τι πολλὰ σημαίνεται, διελεῖν πρότερον τὰ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος πολλὰ σημαινόμενα. εἶθ' οὕτως εἰπεῖν περὶ ποίου τῶν σημαινομένων τὴν διδασκαλίαν ποιεῖται. ἡ γὰρ ὁμωνυμία, εἴωθεν ἀσάφειαν καὶ πλάνην γεννᾶν. τοῦ μὲν διδάσκοντος, ἐπὶ ἄλλου σημαινομένου τὸ ὄνομα τοῦτο διδάσκοντος καὶ λαμβάνοντος. τοῦ δὲ διδασκομένου, ἐπ' ἄλλου. οἷον, εἴ τις περὶ τοῦ ἀστρῴου κυνὸς διδάσκειν βουλόμενος εἴποι ὁ κύων καύματα ποιεῖ, ἢ διακρίνει τοὺς καρπούς, μὴ πρότερον εἰπὼν περὶ ποίου κυνὸς ποιεῖται τὸν λόγον, πλάνην ἐμποιήσει τῷ ἀκροατῇ. δεῖ οὖν πρότερον ἀπαριθμήσασθαι τὰ σημαινόμενα τοῦ κυνός. καὶ γὰρ ὁ μὲν, ἀστρῷός ἐστιν. ὁ δὲ, χερσαῖος. ὁ δὲ, θαλάττιος. τοῦ δὲ φιλοσόφου εἰπεῖν, ὅτι περὶ τοῦ ἀστρῴου ποιοῦμαι τὸν λόγον. τοῦτο οὖν φιλοσόφως ποιῶν ὁ πορφύριος, ἀπαριθμεῖται τὰ σημαινόμενα τοῦ γένους, καὶ δηλοῖ περὶ ποίου αὐτῶν ὁ λόγος. Τὸ ἔοικεν, οὐχ ὡς ἐνδιάζων λέγει, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ φαίνεται. τὸ δὲ ἁπλῶς, τετραχῶς λέγεται. σημαίνει γὰρ τὸ καθόλου, ὥς φασιν οἱ ῥήτορες. καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, ἀντὶ τοῦ καθόλου εἰπεῖν. καὶ τὸ κυρίως. ὥσπερ ὅταν εἴπῃ ὁ ἀριστοτέλης, ἡ ἁπλῶς γένεσις, τουτέστιν ἡ κυρία. καὶ τὸ μάτην, καὶ ἄνευ τινὸς λόγου, ὡς τὸ ἁπλῶς αὐτὸν τύπτει. σημαίνει δὲ καὶ τὸ μοναχῶς. ὥσπερ ὅταν εἴπωμεν, ἁπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ. νῦν δὲ, ἀντὶ τοῦ μοναχῶς κεῖται. λέγει γὰρ ὅτι φαίνεται,

» μήτε τὸ εἶδος, μήτε τὸ γένος, μήτε τὰ λοιπὰ μοναχῶς λεγόμενα. Γένος γὰρ λέγεται

» καὶ ἡ τινῶν ἐχόντων πως πρός ἕν τι καὶ πρὸς ἀλλήλους ἄθροισις.

Πρῶτον σημαινόμενόν φησι τοῦ γένους. τοῦτο δέ ἐστι, καθὸ δύο σχέσεις λαμβάνει. πλῆθος πρὸς πλῆθος. καὶ πλῆθος πρὸς ἕνα. οἷον, τῶν ἡρακλειδῶν πρὸς ἡρακλέα, καθὸ ἐξ ἐκείνου λέγονται ἔχειν τὸ γένος. καὶ αὐτῶν τούτων πρὸς ἀλλήλους. καθὸ ἀλλήλοις λέγονται θεῖοι, καὶ ἀνεψιοί. ἢ ὁπωσοῦν ἄλλως. τὸ δὲ πως, καλῶς προσέθηκεν. ἄλλη γὰρ ἄλλῳ ἔσται σχέσις τῶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος ὄντων. ἢ γὰρ θεῖοι εἰσὶν ἄλλοι ἄλλων, ἢ τέκνα, ἢ ἀδελφοί, ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτου γένους συμπληρωματικῶν.

»Καθὸ σημαινόμενον τὸ τῶν Ἡρακλειδῶν λέγεται γένος. Τὸ γὰρ εἰπεῖν Ἡρακλειδῶν, χωρίζει αὐτὸ τῶν ἄλλων γενῶν. οἷον, Τανταλιδῶν, καὶ τῶν ἄλλων, καὶ τῆς ἀφ' ἑνὸς σχέσεως. λέγω δὴ τοῦ Ἡρακλέους, καὶ τοῦ πλήθους τῶν ἐχόντων πως πρὸς ἀλλήλους τινὰ ἀπ' ἐκείνου οἰκειότητα. καθὸ γὰρ δύο σχέσεις λαμβάνονται, ἑνὸς πρὸς ἕνα αἰτίου καὶ αἰτιατοῦ. οἷον, τοῦ Ἡρακλέους, πρός τινα τῶν Ἡρακλειδῶν. αἰτίου μὲν ὄντος τοῦ Ἡρακλέους. αἰτιατοῦ δὲ τοῦ ἀπ' ἐκείνου, ἢ τῆς πατρίδος, καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ τραφέντος. καθὸ λέγομεν, Πλάτωνα μὲν, Ἀθηναῖον τὸ γένος. Πίνδαρον δὲ, Θηβαῖον. Ἰστέον δὲ ὅτι ἡ σχέσις κατὰ τέσσαρας τρόπους λέγεται. ἢ κατὰ τέχνην, ὡς τοῦ διδασκάλου πρὸς τὸν μαθητήν. ἢ κατὰ τύχην, ὡς τοῦ δεσπότου πρὸς τὸν δοῦλον. ἢ κατὰ προαίρεσιν, ὡς τοῦ φίλου πρὸς τὸν φίλον. ἢ κατὰ φύσιν, ὡς τοῦ πατρὸς πρὸς τὸν υἱόν. ἡ οὖν τῶν εἰρημένων σχέσις φύσει ἐστὶ, κατὰ ἀποτομὴν τῶν ἀπὸ τῶν ἄλλων γενῶν κεκλημένη. Ἰστέον δὲ ὅτι, αἱ σημαντικαὶ φωναὶ καὶ τὰ ὀνόματα, εἰώθασι χωρίζειν τὰ πράγματα ἀπ' ἀλλήλων. καὶ γὰρ ἡ φύσις ἐπενόησε τὸ δεῖν ἄνθρωπον καλεῖσθαι, ἢ κύνα, ἢ ἄλλο τι. ἵνα διὰ τούτου ἀποχωρίσῃ ἕκαστον ἀπ' ἀλλήλων. καὶ γὰρ ἑκάστη τῶν τεχνῶν ὡς μηνύουσά τι καινότερον καὶ ξενοπρεπὲς παρὰ τὰς ἄλλας τέχνας διδάσκειν, τοῖς οἰκείοις ὀργάνοις ὀνόματα ἐπιτίθησιν, ἵνα ἔχῃ πῶς αὐτὰ σαφηνίσαι. οὕτω γὰρ καὶ οἱ γεωμέτραι πολλὰς διαφορὰς τριγώνων εὑρηκότες, οἷον, τὸ μὲν, ἴσας ἔχον τὰς τρεῖς πλευρὰς, τὸ δὲ, τὰς δύο μόνον, τὸ δὲ, τὰς τρεῖς ἀνίσους, ὀνόμασιν οἰκείοις κέχρηνται. τὸ μὲν ἴσας ἔχον τὰς τρεῖς πλευρὰς, ἐκάλεσαν ἰσόπλευρον. τὸ δὲ τὰς δύο μόνον ἴσας, ἰσοσκελές. τὸ δὲ τὰς τρεῖς ἀνίσους, σκαληνὸν, βουλόμενοι διὰ τῶν ὀνομάτων ἕκαστον τούτων δηλῶσαι. οὕτως ἄρα τὰ ὀνόματα σημαίνουσι τὰ πράγματα. »Τοῦτο δὲ ἔοικε πρόχειρον εἶναι τὸ σημαινόμενον.

Ἀσάφειάν τινα ἐποίησεν ὁ φιλόσοφος ἀμέσως εἰς τὸ πρῶτον σημαινόμενον τοῦ γένους ἐπελθὼν, καὶ μὴ ἐπισημηνάμενος αὐτὸ τοῦτο. ὤφειλε γὰρ διορίσασθαι περὶ ποίου σημαινομένου τοῦ γένους λέγει. ὅτι γὰρ περὶ προτέρου ποιεῖται τὸν λόγον, καὶ οὐ περὶ τοῦ προσεχῶς ἡμῖν εἰρημένου, δηλοῖ τὰ παραδείγματα ἃ τίθησι. φησὶ γὰρ ὅτι, τοῦτο τὸ σημαινόμενον τοῦ γένους, πρόχειρον ἔοικεν ἡμῖν ἐκ τῆς συνηθείας εἶναι, καὶ γνωριμώτερον. πρόχειρον δὲ τῇ συνηθείᾳ λέγει σημαινόμενον, τὸ ἀφ' ἑνὸς τῶν πολλῶν, ἢ εἰς τοὺς πολλοὺς σχέσιν. Ἄξιον δὲ ἀπορῆσαι, διατί τὸ πρῶτον ἀποδοθὲν γένος πρόχειρον εἶπε, καὶ μὴ τὸ τοῦ ἑνὸς πρὸς ἕνα σχέσιν, λέγω δὴ τὸ δεύτερον. τοῦτο γὰρ πρότερον οἶδεν ἡ φύσις. ἕνα γὰρ δεῖ ἑνὸς πρότερον ποιεῖν. καὶ οὕτω πολλοὺς ἐκ πολλῶν. Ἐροῦμεν οὖν πρὸς τοῦτο, ὅτι τὸ μὲν δεύτερον σημαινόμενον τοῦ γένους, ὅ ἐστιν ὡς πρὸς ἡμᾶς δεύτερον, τῇ φύσει πρῶτόν ἐστιν. ἀπὸ γὰρ τοῦ Ἡρακλέους, πρότερον εἷς ἐστιν. εἶθ' οὕτω τὸ πλῆθος. τὸ δὲ πρῶτον σημαινόμενον, τῇ φύσει ἡμῖν ἐστὶ δεύτερον. καὶ τὸ τῇ φύσει δεύτερον, ἡμῖν πρῶτον. καὶ καθόλου τὰ τῇ φύσει πρῶτα, ἡμῖν δεύτερά ἐστι. τὰ δὲ τῇ φύσει δεύτερα, ἡμῖν πρῶτα. οἷον, φύσει πρῶτον ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος. ἔπειτα τὰ τέσσαρα στοιχεῖα. ἔπειτα σάρκες καὶ ὀστέα, καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ὁμοιομερῶν. εἶτα ἄνθρωπος. καὶ ἡ μὲν φύσις, οὕτως ἀπὸ τῶν ἀνωτέρων εἰς τὰ δεύτερα φέρεται. ἡμεῖς δὲ ὡς ἅτε κατωτέρω μένοντες, καὶ ὕπτια βλέποντες, καὶ ἀπὸ τῶν προσεχεστέρων, ἐπὶ τὰ πορρώτερα. καὶ ἀπὸ τῶν ἐνυλοτέρων, ἐπὶ τὰ αὐλότερα βουλόμενοι

ἀνέρχεσθαι, πρῶτον μὲν γινώσκομεν τὸν ἄνθρωπον. εἶτα ὅτι σύγκειται ἐξ ὀστέων καὶ σαρκῶν. ἔπειτα ὅτι ταῦτα ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων. εἶτα ὅτι ταῦτα ἐξ ὕλης καὶ εἴδους. ὥστε τὰ τῇ φύσει πρότερα, τῇ γνώσει ἡμῶν ὕστερα γίνονται. καὶ τὰ τῇ φύσει ὕστερα, ἡμῖν τῇ γνώσει πρότερα. σαφέστερον οὖν τὸ πρῶτον. ἀσαφέστερον δὲ τὸ δεύτερον. διὰ τοῦτο τὴν περὶ αὐτῶν διδασκαλίαν οὕτω προεχειρίσατο ὁ πορφύριος. δεῖ γὰρ ἐκ τῶν σαφεστέρων ἡμᾶς ποιήσασθαι τὴν διδασκαλίαν. καὶ ὅτι τὸ παρὰ τοῖς φιλοσόφοις γένος περὶ οὗ ὁ λόγος, ἔοικε τοῖς εἰρημένοις γένεσι, καὶ ὁμοιότητά τινα πρὸς ταῦτα ἔχει. Ἄξιον δὲ ἀπορῆσαι, διὰ τὴν αἰτίαν ὄντων καὶ ἑτέρων σημαινομένων τοῦ γένους, αὐτὸς μόνος ταῦτα ἀπηριθμήσατο. ὅτι δὲ ἔστι καὶ ἕτερα σημαινόμενα, δῆλον ἐντεῦθεν. ὁ γὰρ πλάτων, γένη ἔλεγε τοῦ ὄντος. οὐσίαν. ταυτότητα. ἑτερότητα. κίνησιν. καὶ στάσιν. ταῦτα οὖν νῦν οὐκ ἀπηριθμήσατο, ἐπειδὴ πρόκειται αὐτῷ, καθὼς προεσημήναμεν περὶ τῶν τῷ ἀριστοτέλει δοκούντων γράψαι. φαίνεται δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ἀριστοτέλης γένος καλῶν ἐν τῇ φυσικῇ τὴν ἐν ἑκάστῃ τέχνῃ ὑποκειμένην ὕλην. ὡς ἐν τῇ τεκτονικῇ τὰ ξύλα. καὶ ἐν τῇ ἰατρικῇ τὰ ἀνθρώπινα σώματα. καὶ ἐν τοῖς φυσικοῖς ἅπασι τὴν πρώτην ὕλην. ἀλλ' οὐ πρόκειται τῷ πορφυρίῳ περὶ τούτων φυσικῶς σκοπεῖν, ἀλλὰ πρεπόντως τῇ λογικῇ πραγματείᾳ. Ἄλλως δὲ πάλιν γένος λέγεται, ᾧ ὑποτάσσεται τὸ εἶδος, κατὰ ὁμοιότητα ἴσως τούτων τῶν εἰρημένων. Τρίτον ἀπαριθμεῖται σημαινόμενον τοῦ γένους, περὶ οὗ καὶ τοῖς φιλοσόφοις ὁ λόγος. ὁμοιότητα δέ τινα ἔχει πρὸς τὰ πρὸ αὐτοῦ. ὥσπερ γὰρ τὸ πρῶτον σημαινόμενον τοῦ γένους δύο τινὰς ἔχει σχέσεις τὴν πολλῶν πρὸς ἕνα, καὶ τὴν αὐτῶν πρὸς αὐτούς, οὕτω καὶ τὰ εἴδη σχέσιν ἔχει καὶ πρὸς τὸ γένος, καὶ πρὸς ἄλληλα. πάλιν ὥσπερ τὸ δεύτερον σημαινόμενον σχέσιν ἔχει ἑνὸς πρὸς ἕνα τὴν τοῦ αἰτίου καὶ αἰτιατοῦ, οὕτω καὶ τοῦτο σχέσιν ἔχει ἑνὸς πρὸς ἕνα. οἷον, τοῦ ζώου πρὸς ἄνθρωπον, καὶ αἰτιατοῦ πρὸς αἴτιον. ἴσως μὲν οὖν οἱ ὀνοματοθέται πρῶτοι τὰς διαφόρους τῶν ἀνθρώπων γενέσεις διακρίνειν βουλόμενοι, ἐκάλεσαν τὸ μέν, ἡρακλειδῶν γένος. τὸ δέ, αἰακιδῶν. τὸ δέ, πελοπιδῶν. εἶτα ὕστερον οἱ φιλόσοφοι κατὰ τὴν τούτων μίμησιν, τὰ παρ' αὐτοῖς ὠνόμασαν γένη. ὡς γὰρ ἡρακλειδῶν γένος οἱ ἐξ ἡρακλέους γενόμενοι, οὕτω δὴ λέγεται καὶ τὸ ζῶον γένος. τῶν γὰρ μερικῶν ζώων, ἀνθρώπου, κυνός, ἵππου, καὶ τῶν λοιπῶν, γένος λέγεται τὸ ἁπλῶς ζῶον. πολλάκις δὲ οἱ φιλόσοφοι εὗρον πρότερον τὰ παρ' ἑαυτοῖς γένη. εἶτα ὕστερον ἐπιγινόμενοι οἱ ὀνοματοθέται κατὰ μίμησιν τούτων, τὰ ἐν τῇ συνηθείᾳ τῶν ἀνθρώπων γένη ὠνόμασαν. δύναται γὰρ ἑκάτερον ὑπονοεῖν. ἐπεὶ οὖν ἀμφίβολον ὑπάρχει τοῦτο, εἴτε οἱ φιλόσοφοι εὗρον τὴν ἀρχὴν τῆς τοιαύτης ὀνομασίας, εἴτε οἱ ὀνοματοθέται, διὰ τοῦτο ἴσως εἶπεν, ἀμφιβάλλων καὶ αὐτός. Τριχῶς οὖν τοῦ γένους λεγομένου, περὶ τοῦ τρίτου παρὰ τοῖς φιλοσόφοις ὁ λόγος. Ἀπαριθμησάμενος ὁ πορφύριος τὰ σημαινόμενα τοῦ γένους, φησὶ περὶ τοῦ τρίτου εἶναι παρὰ τοῖς φιλοσόφοις τὸν λόγον. ὃ καὶ ὑπογράφοντες ἀποδεδώκασι. δεῖ οὖν ἡμᾶς πρότερον εἰπεῖν τί ἐστιν ὑπογραφή, καὶ τί ὅρος. καὶ τί διαφέρει ὁ ὁρισμὸς ὑπογραφῆς. εἶτα ἑξῆς τὴν αἰτίαν ζητῆσαι τίνος ἕνεκεν δι' ὑπογραφῆς αὐτὸ διδάσκει, καὶ μὴ δι' ὁρισμοῦ. καί τοίγε εἰώθασιν οἱ ὁρισμοὶ τὴν οὐσίαν τοῦ ὑποκειμένου πράγματος σημαίνειν, καὶ περικλείειν μὲν τὰ οἰκεῖα, οὐδὲν δὲ ἀφαιρεῖ-

εἶναι τῶν ἀντικειμένων. ῥητέον οὖν ὡς ἕκαστον τῶν πραγμάτων καὶ ἕν ἐστι καὶ πολλά. καὶ διὰ τοῦτο σημαίνεται ἕκαστον καὶ δι' ὀνόματος, καὶ διὰ λόγου. δι' ὀνόματος μὲν, ὅταν ὡς ἓν ᾖ θεωρῆται. διὰ λόγου δὲ, ὅταν ὡς πολυμερές. οἷον, τὸν ἄνθρωπον σημαίνομεν, καὶ διὰ τοῦ ἄνθρωπος ὀνόματος, καὶ διὰ τοῦ λόγου τοῦ λέγοντος, ζῶον λογικὸν θνητόν. οὗτος δὲ ὁ λόγος ὁ σημαντικὸς τῶν εἰρημένων πραγμάτων, ἢ ἐκ τῶν κατ' οὐσίαν ὑπαρχόντων τοῖς πράγμασιν εἰλημμένος ἐστὶν, ἢ ἐκ τῶν συμβεβηκότων αὐτοῖς. εἰ μὲν οὖν ἐκ τῶν οὐσιωδῶς ὑπαρχόντων αὐτοῖς λαμβάνεται, καλεῖται ὁρισμὸς, ὡς ζῶον λογικὸν θνητόν. συμπληροῖ γὰρ ταῦτα τὴν οὐσίαν τοῦ ἀνθρώπου. εἰ δὲ ἐκ τῶν συμβεβηκότων αὐτοῖς εἰλημμένος εἴη, καλεῖται ὑπογραφή. οἷον, ἄνθρωπός ἐστι ζῶον ὀρθοπεριπατητικὸν, πλατυώνυχον, χερσὶ χρώμενον. ταῦτα γὰρ ἐπισυμβέβηκε τῇ ἀνθρώπου οὐσίᾳ. οὐ γὰρ συμπληροῖ ταῦτα τὴν τοῦ ἀνθρώπου οὐσίαν, ἀλλ' ἐπισυμβέβηκεν αὐτῇ. ταύτῃ οὖν διαφέρει ὁ ὁρισμὸς τῆς ὑπογραφῆς, τῷ τὸν μὲν ὁρισμὸν, ἐκ τῆς οὐσίας δεικνύναι τὰ πράγματα. τὴν δὲ ὑπογραφὴν, ἐκ τῶν συμβεβηκότων. ὑπογραφὴ δὲ λέγεται, οἷον σκιαγραφία τις οὖσα. ὥσπερ γὰρ ἡ παρὰ τοῖς γραφεῦσι σκιαγραφία, δηλοῖ μὲν τὸ μίμημα τῆς εἰκόνος, οὐ μὴν διηρθρωμένως, οὕτω καὶ ἡ ὑπογραφή. δηλοῖ μέν πως τὸ πρᾶγμα, οὐ μέντοι διηρθρωμένως. ὁ δὲ ὁρισμὸς, αὐτὸ ἡμῖν τὸ πρᾶγμα σαφῶς παρίστησιν. ἀναλογεῖ οὖν ὁ μὲν ὁρισμὸς, τῇ τελείᾳ γραφῇ. ἡ δὲ ὑπογραφὴ, τῇ σκιαγραφίᾳ. διὸ καὶ ὑπογραφὴ λέγεται. ἐπεὶ οὖν οἱ ὁρισμοὶ λαμβάνονται ἐκ γένους καὶ διαφορῶν συστατικῶν, τοῦ δὲ καθολικωτάτου γένους οὐκ ἔστι γένος, ἵνα ἐξ αὐτοῦ καὶ τῶν διαφορῶν τὸν τοῦ γένους ἀποδῶσι ὁρισμὸν, περὶ δὲ τοῦ καθολικωτάτου γένους νῦν αὐτῷ ὑπάρχει ὁ λόγος, διὰ τοῦτο μὴ δυνάμενος ὁρισμὸν τοῦ γένους ἀποδοῦναι ὁ πορφύριος, δι' ὑπογραφῆς αὐτὸ ἐσήμανεν. ἐφ' ὧν γὰρ πραγμάτων μηδαμῶς δυνάμεθα ὁρισμοὺς ἀποδοῦναι, ὑποχωροῦμεν δι' ὑπογραφῆς αὐτὰ σημαίνειν. ἀποροῦμεν δὲ ὁρισμὸν αὐτοῦ τοῦ γένους ἀποδοῦναι. πρῶτον μὲν ὡς ἤδη εἴπομεν, διότι περὶ τοῦ ἁπλῶς γένους ποιούμεθα τὸν λόγον, τοῦ πᾶσι τοῖς γένεσιν ἐφαρμόσαι δυναμένου. οὐκ ἔστι δὲ τοῦ καθολικωτάτου γένους εὑρεῖν γένος. οὕτω γὰρ οὐκ ἂν εἴη καθολικώτατον. γένους δὲ μὴ ὄντος, οὐδὲ ὁρισμὸν εἶναι ἐνδέχεται. πᾶς γὰρ ὁρισμὸς, ἐκ γένους σύγκειται καὶ διαφορῶν συστατικῶν τοῦ ὁριζομένου. γένους δὲ μὴ ὄντος, οὐδὲ τὰς συστατικὰς διαφορὰς εἶναι ἐνδέχεται. αἱ γὰρ συστατικαὶ διαφοραὶ τῶν εἰδῶν, αἱ αὐταὶ τῶν γενῶν εἰσὶ διαιρετικαὶ, ὡς προϊόντες εἰσόμεθα. οὗ ἄρα μὴ ἔστι γένος, τούτου οὐδὲ τὰς διαφορὰς τὰς συστατικὰς εἶναι ἐνδέχεται. μήτε οὖν γένους ὄντος, μήτε συστατικῶν διαφορῶν τοῦ καθολικωτάτου γένους, οὐδὲ ὁρισμὸν εἶναι τούτου ἐνδέχεται. πρῶτα μὲν οὖν διὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ὁρισμὸν τοῦ γένους ἀποδοῦναι. ἔπειτα δὲ καὶ διότι ὁμώνυμον ἐστὶ τὸ γένος. δεκαχῶς γὰρ λέγεται, ὡς ἐν ταῖς κατηγορίαις ἐστὶ μαθεῖν. τῶν δὲ ὁμωνύμων ὅρους οὐκ ἔστιν ἀποδοῦναι, ἐπεὶ καὶ ὁμώνυμα μόνα ἐστὶ ψιλὰ τοῖς πράγμασι τοῖς ὑπ' αὐτῶν σημαινομένοις διαφέροντα. ὁ δὲ ὁρισμὸς, οὐσίαν σημαίνει. ὧν δὲ ὁρισμοὶ οἱ αὐτοὶ, τούτων καὶ τὰ πράγματα τὰ αὐτά. οὐκ ἄρα ἐνδέχεται τῶν ὁμωνύμων ἕνα κοινὸν ὁρισμὸν ἀποδοῦναι. ὅθεν καὶ δι' ὑπογραφῆς αὐτὰ σημαίνομεν. ἐνδέχεται γὰρ καὶ τοῖς κατ' οὐσίαν διαφέρουσι, τὰ αὐτὰ συμβεβηκότα ὑπάρ-

χειν. ὥσπερ οὖν κἂν ταῦτα πολλοῖς οὐσίαις καὶ διαφόροις κατ' οὐσίαν τοῖς γένεσι, μία καὶ ἡ αὐτὴ σχέσις αὐτοῖς συμβέβηκε πρὸς τὰ ὑποβεβλημένα αὐτοῖς εἴδη. καθ' ἣν τὰ μὲν, γένη κέκληται. τὰ δέ, εἴδη. διὰ ταῦτα οὖν ὁ πορφύριος οὐχ ὁρισμὸν τοῦ ἁπλῶς γένους, ἀλλὰ ὑπογραφὴν ἀποδέδωκεν, ἵνα κατὰ τῶν δέκα γενῶν αὐτὴν ἁρμόσαι δύνηται. Ἴσως δέ τις καὶ πρὸς ταῦτα ἡμῖν ἀπορήσειεν. ὅτι εἰ τὰ ὁμώνυμα οὐχ ὁριζόμεθα, ὁ γὰρ ὁρισμὸς οὐσίαν σημαίνει, ἐκεῖνα δὲ ψιλά ἐστιν ὀνόματα, διὰ τί αὐτῶν ὑπογραφὴν ἀποδίδομεν. καὶ γὰρ ἡ ὑπογραφή, διὰ τῆς τῶν συμβεβηκότων συνδρομῆς τὴν ὑποκειμένην αὐτοῖς οὐσίαν σημαίνει. εἰς ἔννοιαν γὰρ ἄγει ἡμᾶς τῆς οὐσίας, ᾗ ταῦτα συμβέβηκεν. ἐπεὶ οὖν μίαν ὑπογραφὴν τῶν ὁμωνύμων ἀποδίδομεν, καὶ διὰ τῆς ὑπογραφῆς εἰς ἔννοιαν τῆς ὑποκειμένης οὐσίας ἐρχόμεθα, εὑρεθήσεται οὐ μόνον τὰ ὀνόματα, ἀλλὰ καὶ πράγματα τὰ αὐτά, ὅπερ ἄτοπον. εὑρεθήσεται γὰρ τὰ δέκα γένη ταῦτα. ἡ οὐσία. καὶ τὸ ποσόν. καὶ τὸ ποιόν. καὶ τὰ ἄλλα, οἷς ἐστι τὸ γένος ὁμώνυμον. ἡ μὲν ἀπορία, τοιαύτη. δυνάμει δὲ αὐτὴν ἀρτίως προαπελυσάμεθα, ἐν οἷς λέγομεν. ἐνδέχεται καὶ τοῖς διαφέρουσι κατ' οὐσίαν τὰ αὐτὰ συμβεβηκέναι, καθ' ἃ καὶ ἡ ὑπογραφὴ γίνεται. ὥσπερ οὖν καὶ ταῖς δέκα κατηγορίαις τὴν αὐτὴν συνέβη πρὸς τὰ ὑπ' αὐτὰ σχέσιν ἀναδέξασθαι. ὡς γὰρ ἡ οὐσία περιεκτικὴ οὖσα σώματος καὶ ἀσωμάτου γένος αὐτῶν ἐστιν ἐκείνων εἰδῶν ὄντων, οὕτω καὶ τὸ ποσὸν δύο εἰδῶν τοῦ συνεχοῦς καὶ τοῦ διωρισμένου περιεκτικὸν ὄν, γένος αὐτῶν ἐστι. καὶ τὸ ποιὸν ὡσαύτως πλείονα εἴδη περιέχον, γένος αὐτῶν ἐστι. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. ὥστε ἡ αὐτὴ σχέσις πάσαις ταῖς κατηγορίαις συμβέβηκε. καὶ οὐδὲν θαυμαστὸν εἰ τῶν κατ' οὐσίαν διαφερόντων ἐνδέχεται μίαν ὑπογραφὴν ἀποδιδόναι, καὶ μὴ τὰ αὐτὰ ποιεῖν τὰ ὑπογραφόμενα πράγματα. αὐτίκα γοῦν ἐν τοῖς δέκα γένεσιν ὅμοιον πρόσεστι τὸ κατὰ πλειόνων κατηγορεῖσθαι, ἀλλ' οὐ κατὰ τῶν αὐτῶν, ἢ κατὰ τοσούτων. τὸ μὲν γάρ, εἰ τύχοι, κατηγορεῖται κατὰ τεσσάρων εἰδῶν. τὸ δέ, κατὰ τοσῶνδε ἢ τοσῶνδε. καὶ πάντα ὁμώνυμά ἐστι, καὶ κατὰ πλειόνων κατηγορεῖται. οὐ μὴν ἢ τῶν αὐτῶν, ἢ τοσούτων. ἡ μὲν οὖν ὑπογραφή, λαμβάνεται ἢ ἐξ ἐτυμολογίας, ἢ ἐκ τῆς τῶν συμβεβηκότων συνδρομῆς. ἣ καὶ κυρίως ὑπογραφὴ λέγεται. ἐξ ἐτυμολογίας μέν, οἷον, ἄνθρωπός ἐστι τὸ δύναμιν ἄνω ἀθρεῖν. ἢ τὸ ἀναθεωρεῖν ἃ ὄπωπεν. ἢ τὸ ἄνωθεν ἔχειν τοὺς ὦπας. ἐκ συμβεβηκότων δέ, οἷον, ἄνθρωπός ἐστι ζῷον ὀρθοπεριπατητικὸν πλατυώνυχον, ὡς ἔφθημεν ἤδη εἰπόντες. ὁ δὲ ὁρισμός, ἢ ἐξ ὕλης λαμβάνεται, ὡς ὅτε ὁριζόμεθα τὸν θυμὸν ζέσιν τοῦ περικαρδίου αἵματος. ἢ ἐξ εἴδους, ὡς τὸ, ὄρεξιν ἀντιλυπήσεως. ἢ ἐκ τοῦ συναμφοτέρου, ὡς τὸ ζέσιν τοῦ περὶ τὴν καρδίαν αἵματος δι' ὄρεξιν ἀντιλυπήσεως. καὶ ὅτε μὲν ἐξ ὕλης μόνης, ἢ ἐξ εἴδους μόνου ληφθῇ, ἀτελής ἐστιν. ὅτε δὲ ἐκ τοῦ συναμφοτέρου, τότε ἐστὶ τέλειος ὅρος, ἐπειδὴ τὸ συναμφότερον σημαίνει. ἔστι δὲ τέλειος ὅρος, ὁ
» ἐκ γένους καὶ συστατικῶν διαφορῶν. ἐπέχει γὰρ τὴν μὲν τῆς ὕλης τάξιν, τὸ γένος. τὴν δὲ
» τοῦ εἴδους, αἱ διαφοραί. Τοῦτον τοίνυν τὸν ὅρον τὰ μέσα τῶν πραγμάτων ἐπιδέχεται. οὔτε γὰρ τὰ πρώτιστα, οὔτε τὰ ἔσχατα γένη ἔχει. οὔτε μὴν συστατικὰς διαφοράς, ἀλλ' εἴδη. οἷον, τὰ ἄτομα. ὅθεν καὶ αὐτῶν ὑπογραφὰς καὶ οὐχ ὁρισμοὺς ἀποδίδομεν. οἷον, σωκράτης ἐστὶν υἱὸς σωφρονίσκου. ἀθηναῖος. φιλόσοφος. προγάστωρ. φαλακρός. γρυ-

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

πος. καὶ ἔτι ἄλλο συμβέβηκεν αὐτῷ. ὅσοι δὲ λέγουσι διαφορὰς ἔχειν τὰ γενικώτατα συστατικάς, οὐκ ὀρθῶς λέγουσιν. οὐ γὰρ συστατικὰς ἔχει διαφοράς, ἀλλὰ διαιρετικάς. ἔστι γὰρ τὸ συστατικόν, πρεσβύτερον τοῦ συνισταμένου. ὡς γὰρ καὶ πρὸ βραχέος εἴπον, αἱ συστατικαὶ τινῶν διαφοραί, πολλῷ πρότερον τῶν γενικωτάτων εἰσὶ διαιρετικαί. τὸ γοῦν λογικὸν καὶ τὸ θνητὸν συστατικὰ τοῦ ἀνθρώπου ὄντα, καὶ τὸ θνητὸν καὶ ἄλογον τοῦ ἵππου, διαιρετικά εἰσι τοῦ γένους, λέγω τοῦ ζώου. τοῦτο γὰρ διαιρεῖται εἰς λογικὸν καὶ ἄλογον, εἰς θνητὸν καὶ ἀθάνατον. καλῶς ἄρα εἴρηται ὅτι αἱ συστατικαί τινων διαφοραί, πρεσβύτεραι αὐτῶν εἶναι βούλονται. τοῦ δὲ γενικωτάτου, πρεσβύτερον οὐδέν. τούτων οὕτως ἐχόντων, εἰκότως τὴν τοῦ γένους τὴν καθόλου διδασκαλίαν δι᾽ ὑπογραφῆς ποιεῖται, ὁρισμὸν αὐτοῦ ἀποδοῦναι μὴ ἔχων. ἵνα δὲ μάθωμεν τίς ποτέ ἐστιν ἡ ἀποδοθεῖσα ὑπογραφή, καὶ πόθεν εἴληπται, ῥητέον οὕτως. ἅμα δὲ μαθησόμεθα, ὅτι οὐ κατὰ τύχην ὁ πορφύριος τὰς πέντε ταύτας φωνὰς παρέλαβεν, ἀλλ᾽ ὅτι ἀνάγκη ὥσπερ εἶναι πᾶσαν φωνὴν ὑπὸ μίαν τούτων ἀνάγεσθαι τῶν φωνῶν. Τῶν φωνῶν αἱ μέν, εἰσιν ἄσημοι, οἷον, κνὰξ, βλίτυρι. αἱ δέ, σημαντικαί. αἱ τινὲς ἢ καθ᾽ ἑνὸς λέγονται, ὡς ὅταν εἴπωμεν πλάτωνα ἢ σωκράτην, ἢ τινὰ τῶν καθ᾽ ἕκαστα, ἢ κατὰ πλειόνων. αὗται δὲ αἱ κατὰ πλειόνων, ἢ οὐσιωδῶς κατηγοροῦνται, ἢ ἐπουσιωδῶς. καὶ εἰ οὐσιωδῶς, ἢ ἐν τῷ τί ἐστιν, ἢ ἐν τῷ ὁποῖον τί ἐστι. καὶ εἰ μὲν ἐν τῷ ὁποῖον τί ἐστιν, ἔστιν ἡ διαφορά. εἰ δὲ ἐν τῷ τί ἐστιν, ἢ κατὰ τῶν διαφερόντων τῷ εἴδει, ὡς τὸ γένος, ἢ κατὰ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ, ὡς τὸ εἶδος. εἰ δὲ ἐπουσιωδῶς, ἢ καθ᾽ ἑνὸς εἴδους κατηγορεῖται, ὡς τὸ ἴδιον, ἢ κατὰ πλειόνων, ὡς τὸ συμβεβηκός. καὶ ἐκ ταύτης τῆς διαιρέσεως φαίνεται ὅτι ἀνάγκη πᾶσαν φωνὴν ταῖς εἰρημέναις πέντε φωναῖς κεχρῆσθαι. καὶ οὔτε πλείοσιν, οὔτε ἐλάττοσιν. εἰρήκαμεν γὰρ ὅτι τῶν φωνῶν αἱ μέν, εἰσιν ἄσημοι. αἱ δέ, σημαντικαί. καὶ τῶν σημαντικῶν, αἱ μέν, καθ᾽ ἑνὸς κατηγοροῦνται. αἱ δέ, κατὰ πλειόνων. τῶν δὲ κατὰ πλειόνων, τὸ γένος ἐστὶ καὶ τὸ εἶδος καὶ ἡ διαφορά, καὶ τὰ λοιπὰ δύο. ἐπεὶ οὖν οὐσῶν φωνῶν τῶν ἀσήμων, καὶ τῶν καθ᾽ ἑνὸς λεγομένων, καὶ τῶν κατὰ πλειόνων, γένους λέγω, καὶ διαφορᾶς, καὶ εἴδους, καὶ ἰδίου, καὶ συμβεβηκότος, τῶν δύο ἐξαιρεθεισῶν φωνῶν, αἱ πέντε μόναι ἀπολείπονται. ἐξαιροῦνται μὲν γὰρ αἱ ἄσημοι, ὡς μηδὲν συμβαλλόμεναι, μήτε γραμματικοῖς, μήτε ῥήτορσι. πολλῷ δὲ μᾶλλον φιλοσόφοις. ἐκβάλλονται δὲ καὶ αἱ καθ᾽ ἑνός, ἐπειδὴ μερικαὶ ὑπάρχουσι. τὰ δὲ κατὰ μέρος, ἄπειρα καὶ ἀπερίληπτα. οἱ δὲ φιλόσοφοι, ἐπιστημονικῶς πάντα ἐπαγγέλλονται ἐπίστασθαι. ὡς δὲ φησὶν ὁ πλάτων ἐν τῷ κρατύλῳ, ὅτι ἐπιστήμη εἴρηται παρὰ τὸ εἰς ἐπίστασιν τινὰ ἡμᾶς καὶ ὅρον ἄγειν τῆς ζητήσεως. ἐπεὶ οὖν τὰ κατὰ μέρος πολλά ὄντα καὶ ἄπειρα ἐπιστήμην οὐ ποιοῦσιν, αἱ δὲ καθ᾽ ἑνὸς κατηγορούμεναι τῶν μερικῶν κατηγοροῦσι, εἰκότως ἐκβάλλονται. καὶ λοιπὸν καταλείπονται αἱ πέντε φωναί. τὸ γένος. τὸ εἶδος. καὶ ἡ μέση τούτων διαφορά. τὸ ἴδιον, καὶ τὸ συμβεβηκός. ὑφ᾽ ἃς φωνὰς εὑρήσεις ἅπαντα τὰ ὄντα, καὶ πᾶσαν ἁπλῆν φωνήν, κἂν κίνησιν εἴπῃς, κἂν ἄστρον. καὶ ταῦτα μὲν εἴρηται κεφαλαιωδῶς ἐν τῇ διαιρέσει. τὴν δὲ πλατυκωτέραν αὐτῶν ἐξήγησιν, ἐφεξῆς ἐξετάσωμεν. τῶν γὰρ φωνῶν, αἱ μέν, εἰσιν ἄσημοι, οἷον κνὰξ, βλίτυρι. αἱ δέ, σημαντικαί. καὶ οὐδεὶς ἡμῖν περὶ τῶν

ἀσήμων λόγος. λέγονται οὖν αἱ μὲν ἄσημοι, αἱ κατηγορικαί, ὡς μὴ κατά τινος ἀγορευόμεναι, ἢ λεγόμεναι. τῶν δὲ σημαντικῶν, αἱ μὲν, καθ' ἑνὸς λέγονται εἶναι, ὡς σωκράτης, πλάτων. αἱ δὲ, κατὰ πλειόνων, ὡς τὰ γένη, καὶ τὰ εἴδη, καὶ αἱ διαφοραὶ, καὶ τὰ ἴδια, καὶ τὰ συμβεβηκότα. εἴρηται δὲ ὅτι περὶ τῶν μερικῶν οὐδεὶς λόγος τοῖς φιλοσόφοις. τῶν δὲ κατὰ πλειόνων λεγομένων, αἱ μὲν, οὐσιωδῶς κατηγοροῦνται, ὡς τὰ γένη, καὶ αἱ διαφοραὶ, καὶ τὰ εἴδη. συμπληρωτικὰ γάρ ἐστι τῆς οὐσίας. αἱ δὲ, οὐκ οὐσιωδῶς, ὡς τὰ ἴδια, καὶ τὰ συμβεβηκότα. οὐ γὰρ συμπληροῖ ταῦτα τὴν τῶν ὑποκειμένων οὐσίαν. τῶν δὲ οὐσιωδῶς κατηγορουμένων, τὰ μὲν, κατὰ διαφερόντων τῷ εἴδει λέγεται, ὡς τὰ γένη, καὶ αἱ διαφοραί. τὰ δὲ, κατὰ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ, ὡς τὰ ἄτομα. ἅτινα διαφέρει ἀλλήλων, οὐ τῷ εἴδει, ἀλλὰ τῇ ὕλῃ, ἢ τῷ ἀριθμῷ. οἷον ὁ ξάνθος ἵππος, καὶ ὁ βαλίας. οὗτοι γὰρ οὐ τῷ εἴδει διαφέρουσιν ἀλλήλων, ἀλλὰ τῇ ὕλῃ, ἢ τῷ ἀριθμῷ. καὶ πάλιν. ὁ δέκα ἀριθμός, σύγκειται ἐκ δέκα μονάδων. οὐ συγκεχυμένων, ἀλλὰ ἀλλήλων ἀποκεχωρισμένων. εἰ γὰρ συνεχεῖς ἦσαν αἱ μονάδες, οὐκ εἴχομεν ἐκ μονάδων λέγειν συγκεῖσθαι τὸν δέκα ἀριθμόν. καὶ τέως ἐκ τούτου ἔχομεν τὴν διαφορὰν, τοῦ τε εἴδους, καὶ τοῦ γένους, καὶ τῆς διαφορᾶς. διαφέρει γὰρ ἀλλήλων, τῷ τὸ μὲν εἶδος, κατὰ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ κατηγορεῖσθαι. τὸ δὲ γένος καὶ τὴν διαφορὰν, κατὰ διαφερόντων τῷ εἴδει κατηγορουμένων. καὶ τὰ μὲν ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται, καὶ ποιεῖ τὸ γένος. ἐν τῷ τί δὲ ἐστι κατηγορεῖσθαι λέγομεν, ὅταν ἐρωτώμενοι τὸ, τί ἐστιν ἄνθρωπος, εἰ τύχοι εἴπωμεν ὅτι ζῶον. ὅπερ ἐστὶ γένος. ὥστε τὸ γένος, ἐν τῷ τί ἐστι λέγεται κατηγορεῖσθαι. τὸ δὲ ἐν τῷ ὁποῖόν τί ἐστιν ὑπάρχει, ὡς ὅταν ἐρωτηθέντες ὁποῖόν τί ἐστι ζῶον ὁ ἄνθρωπος, εἴπωμεν ὅτι λογικόν. ὅπερ ἐστὶ διαφορά. ὥστε ἐν τῷ ὁποῖόν τί ἐστιν ἡ διαφορὰ κατηγορεῖται. καὶ ἐν τούτοις ἀνεφάνη ἡμῖν καὶ ἡ τοῦ γένους καὶ τῆς διαφορᾶς διαφορά. κατὰ τοῦτο γὰρ ἀλλήλων διαφέρουσι. καθὸ τὸ μὲν γένος, ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται. ἡ δὲ διαφορὰ, ἐν τῷ ὁποῖόν τί ἐστι. τῶν δὲ μὴ οὐσιωδῶς λεγομένων, τὰ μὲν, ἑνί τινι ὑπάρχει εἴδει, ὡς τὰ ἴδια. τὰ δὲ, πλείοσιν, ὡς τὰ συμβεβηκότα. ἐκ ταύτης οὖν τῆς διαιρέσεως, ἀνεφάνη ἡμῖν καὶ τοῦ ἰδίου καὶ τοῦ συμβεβηκότος διαφορά. κατὰ τοῦτο γὰρ διαφέρει. καθὸ τὸ μὲν ἴδιον, ἑνὶ εἴδει ὑπάρχει. τὸ δὲ συμβεβηκός, πλείοσιν. ἐκ ταύτης τοίνυν τῆς διαιρέσεως, δῆλον ὅτι ἀνάγκη πᾶσαν φωνὴν ὑπὸ μίαν τούτων τῶν πέντε φωνῶν πίπτειν. καὶ ἅμα δῆλον ὅτι δυνατὸν ἐκ τῆς προκειμένης διαιρέσεως τὸν ἑκάστου ὁρισμὸν ἤτοι ὑπογραφὴν ἀποδοῦναι, ἐκ λεγομένοις τὰ χρήσιμα πρὸς τὴν ἑκάστου ἀπόδοσιν, ὡς καὶ αὐτὸς ἐποίησε. φησὶ γὰρ ὅτι γένος ἐστὶ τὸ κατὰ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ εἴδει ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον. τὸ μὲν γὰρ κατὰ πλειόνων, διακρίνει αὐτὸ τῶν ἀτόμων, ἐκείνων καθ' ἑνὸς λεγομένων. τὸ δὲ διαφερόντων τῷ εἴδει, διακρίνει αὐτὸ εἴδους καὶ ἰδίου. τὸ δὲ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον, διακρίνει αὐτὸ καὶ διαφορᾶς καὶ συμβεβηκότος. καὶ ἡμεῖς μὲν οὕτω πλατυκώτερον ἀποδεδώκαμεν τὴν διαίρεσιν, βουλόμενοι δεῖξαι τὴν διαφορὰν τῶν φωνῶν, καὶ ὅτι πᾶσα ἀνάγκη ἐστὶ τῷ ἀριστοτέλει ταύταις μόναις ταῖς πέντε φωναῖς χρήσασθαι. καὶ οὔτε πλείοσιν, οὔτε ἐλάττοσιν. ἐπειδὴ γὰρ ὑπερέχουσιν τῶν φωνῶν πασῶν, καὶ τῶν δύο ἐξαιρεθεισῶν, αἱ πέντε μόναι ὑπολείπονται. ὁ δὲ φιλόσοφος πορφύριος μὴ βουλό-

μένος ἀποδεῖξαι τοῦτο νῦν, διὰ τί ταῖς πέντε φωναῖς μόναις ἐχρήσατο ὁ ἀριστοτέλης, ἀλλὰ τὴν διαφορὰν μόνην τῶν πέντε σημαντικῶν φωνῶν, σενοτέραν ποιούμενος τὴν διαίρεσιν λέγει οὕτως. τῶν σημαντικῶν φωνῶν, αἱ μὲν, καθ' ἑνὸς λέγονται. αἱ δὲ, κατὰ πλειόνων. καταλιμπάνεται γὰρ τὸ ἀνώτερον μέρος τῆς διαιρέσεως. καὶ καθ' ἑνὸς μὲν κατηγοροῦνται, ὡς τὰ ἄτομα. οἷον, σωκράτης. πλάτων. ἀλκιβιάδης. τῶν δὲ κατὰ πλειόνων, αἱ μὲν, κατὰ διαφερόντων τῷ εἴδει. αἱ δὲ, κατὰ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ. καὶ κατὰ διαφερόντων τῷ εἴδει κατηγοροῦνται, καὶ τὸ γένος, καὶ ἡ διαφορὰ, καὶ τὸ συμβεβηκός. καὶ γὰρ τὸ γένος, οἷον τὸ ζῶον, κατηγορεῖται κατὰ πολλῶν εἰδῶν. οἷον, ἀνθρώπου, καὶ ἵππου, καὶ κυνός. καὶ ἡ διαφορὰ δὲ, οἷον τὸ λογικὸν, κατηγορεῖται καὶ κατὰ ἀγγέλων, καὶ κατὰ ἀνθρώπων. καὶ τὸ θνητὸν κατὰ ἀλόγων, ἵππου τε καὶ ἄλλων ζώων. καὶ τὸ συμβεβηκὸς δὲ, κατὰ πολλῶν εἰδῶν κατηγορεῖται. κατά τε λευκότητος, καὶ μελανίας. καὶ κατὰ τοῦ ἑστάναι, καὶ τοῦ καθέζεσθαι. τῶν δὲ κατὰ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ, ὑπάρχει τὸ ἴδιον καὶ τὸ εἶδος. τῶν γὰρ κατὰ διαφερόντων τῷ εἴδει κατηγορουμένων, τὰ μὲν, ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται. τὰ δὲ, ἐν τῷ ὁποῖόν τί ἐστι, καὶ πῶς ἔχον ἐστί. καὶ ἐν μὲν τῷ τί ἐστι, τὸ γένος. ἐν δὲ τῷ ὁποῖόν τί ἐστιν, ἡ διαφορὰ, καὶ τὸ ἀχώριστον συμβεβηκός. ἐν δὲ τῷ πῶς ἔχον ἐστὶ, τὸ χωριστὸν συμβεβηκός. ἐρωτώμενοι γὰρ πῶς ἔχει ὁ πλάτων, φαμὲν ὅτι ὑγιαίνει, ἢ νοσεῖ, ἢ κάθηται, ἢ ἵσταται. καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Ἄξιον δὲ ἀπορῆσαι, εἰ ὑπὸ τὴν φωνὴν ὡς γένος ἀνάγονται αἱ εἰρημέναι πέντε φωναὶ, τὸ δὲ γένος ὑπὸ ταύτας ἀνάγεται, ἔσται τῶν γενικωτάτων γενῶν γένος, ὅπερ ἄτοπον. φαμὲν οὖν ὅτι, οὐχ ὡς πράγματα τὰ γένη ἀνάγεται ὑπὸ ταύτην τὴν διαίρεσιν, ἀλλ' ὡς φωναί. ὡς μέντοι πράγματα γενικώτατα, οὐκέτι

» ἐπί τι κοινότερον ἀνάγεται. Τῶν γὰρ κατηγορουμένων, τὰ μὲν, καθ' ἑνὸς λέγεται μό-
» νον, ὡς τὰ ἄτομα. Διὰ τούτων δηλοῖ πῶς ἡ ἀποδοθεῖσα τοῦ γένους ὑπογραφὴ, χωρίζει
» αὐτὸ τῶν ἄλλων ἁπάντων. Καὶ τὸ οὗτος καὶ τὸ τοῦτο. Καὶ γὰρ καὶ ταῦτα μερικὰ ὑπάρχει. καθ' ἑνὸς γὰρ μόνου λέγεται. δεικνύοντες γὰρ φαμὲν, τοῦτο, καὶ ἐκεῖνο, καὶ τὸ ἄλλο. καὶ καλῶς οἱ φιλόσοφοι κατὰ τῶν μερικῶν ἤγαγον τὸν λόγον τοῦτον. ταῦτα γὰρ καὶ τῇ δείξει καὶ τῇ αἰσθήσει ὑποπίπτουσιν. ὁ γὰρ καθόλου ἄνθρωπος, καὶ τὸ καθόλου ζῶον, καὶ τὰ λοιπὰ τῶν καθόλου ἐν τῷ δημιουργῷ ὄντα, οὔτε τῇ δείξει, οὔτε τῇ αἰσθήσει ὑποπίπτουσι. καλῶς οὖν τὰ καθέκαστα ὑπὸ τὴν δεῖξιν ἀνήγαγον. οὐ γὰρ τὰ καθόλου. ἄτομα δὲ λέγεται ταῦτα, ἐπεὶ οὔτε τέμνεται οὔτε εἰς ὁμοειδῆ, οὔτε εἰς ἀνομοειδῆ, ὥσπερ τὰ γένη, καὶ τὰ εἴδη, ἀλλ' ἅμα τῇ τομῇ φθείρεται. τὸ γὰρ ἐν ἐμοὶ ζῶον, οὐκ ἔστι κοινὸν, ἀλλ' ἐν ἐμοὶ περιγέγραπται. ὁμοίως καὶ τὸ λογικὸν, καὶ τὸ ἐκ πάντων σύγκριμα ὁ ἄνθρωπος περιώρισται.

» Καὶ τὰ συμβεβηκότα κοινῶς, ἀλλὰ μὴ ἰδίως τινί. Οἷον, ἡ λευκότης, καὶ ἡ μελανία. Τὰ γὰρ μερικὰ, οὐ κατὰ πλειόνων λέγεται. οἷον, ἡ ἐν τῷδε τῷ σώματι λευκότης, ἡ ἐν τῷ ὀδυσσεῖ οὐλὴ, ἀφ' ἧς αὐτὸν ἡ τροφὸς ἐπέγνω. καὶ γὰρ αὕτη αὐτῷ μόνῳ ὑπῆρχεν. εἰ μὴ γὰρ ἦν αὐτῷ μόνῳ, πῶς εἶχεν αὐτὸν ἐξ αὐτῆς ἐπιγνῶναι. διὰ τοῦτο οὖν εἶπε τὰ κοινῶς συμβεβηκότα,
» ἀλλὰ μὴ ἰδίως τινὶ ὑπάρχοντα. τουτέστι τὰ καθόλου, καὶ μὴ τὰ μερικά. Ἔστι δὲ γένος μὲν, οἷον,
» τὸ ζῶον. εἶδος δὲ, οἷον, ὁ ἄνθρωπος. Ἐσκιαγραφημένην οἷόν τινα περὶ αὐτῶν ποιεῖται τὴν
» διδασκαλίαν, διὰ παραδείγματος ἕκαστον ἡμᾶς διδάσκων τῶν πέντε. Τῶν μὲν οὖν
» καθ' ἑνὸς μόνου κατηγορουμένων διαφέρει τὰ γένη, τῷ ταῦτα κατὰ πλειόνων λέγεσθαι.

Διὰ τούτων δείκνυσι πῶς ὁ ἀποδοθεὶς ὁρισμὸς τοῦ γένους, ἤτοι ἡ ὑπογραφή, χωρίζει αὐτὸ τῶν ἄλλων ἁπάντων. κατηγορεῖται μὲν γὰρ τὸ γένος κατὰ πλειόνων καὶ διαφερόντων, ἀλλ' οὐ τῷ ἀριθμῷ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ εἴδει. τὸ δὲ εἶδος, κατὰ διαφερόντων μόνον τῷ ἀριθμῷ. ὥστε οὖν δεῖ ποιεῖσθαι ἑκάστης φωνῆς τὸν ὁρισμὸν, ἤτοι τὴν ὑπογραφὴν οὕτως. ὅτι γένος μέν ἐστι, φωνὴ σημαντικὴ κατὰ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ εἴδει ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορουμένη. διαφορὰ δέ ἐστι, σημαντικὴ φωνὴ, κατὰ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ εἴδει ἐν τῷ ὁποῖόν τί ἐστι κατηγορουμένη. εἶδος δὲ, φωνὴ σημαντικὴ, κατὰ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ, ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορουμένη. ἴδιον δὲ ὑπάρχει, φωνὴ σημαντικὴ ἐπουσιωδῶς καθ' ἑνὸς εἴδους κατηγορουμένη. συμβεβηκὸς δέ ἐστι, σημαντικὴ φωνὴ ἐπουσιωδῶς κατὰ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ εἴδει ἐν τῷ ὁποῖόν τί ἐστιν, ἢ ἐν τῷ πῶς ἔχον ἐστὶ κατηγορουμένη. Τὸ δὲ ζῶον γένος ὂν, ἀνθρώπου, καὶ ἵππου, καὶ βοὸς, κατηγορεῖται. οἳ διαφέρουσι καὶ τῷ εἴδει ἀλλήλων, ἀλλ' οὐ τῷ ἀριθμῷ μόνον. Ἰστέον δὲ ὅτι, τὰ τῷ εἴδει διαφέροντα ἀλλήλων, καὶ τῷ ἀριθμῷ διαφέρουσι. τὰ δὲ τῷ ἀριθμῷ διαφέροντα, οὐκέτι καὶ τῷ εἴδει. οὐ γὰρ ἀντιστρέφει ὁ λόγος. εἰδέναι γὰρ δεῖ, ὅτι τὸ ταὐτὸν τριττὸν ὑπάρχει. ἢ γὰρ τῷ γένει ἐστὶ ταὐτὸν, ἢ τῷ εἴδει, ἢ τῷ ἀριθμῷ. καὶ τῷ γένει μέν ἐστι ταὐτὸν, ὡς ἄνθρωπος. ἵππος. κύων. βοῦς. ταῦτα γὰρ τῷ γένει ταὐτὸν ὑπάρχει. ἅπαντα γὰρ ζῶά εἰσι. τῷ δὲ εἴδει ταὐτόν ἐστιν, ὡς Δίων, καὶ Πλάτων, καὶ Ἀλκιβιάδης. οὗτοι γὰρ οἱ αὐτοὶ ἐν τῷ εἴδει ὑπάρχουσι. τῷ δὲ ἀριθμῷ ταὐτόν ἐστιν, ὡς ἄνθρωπος, καὶ βροτός. ἢ ὡς ξίφος, καὶ μάχαιρα. εἰ οὖν τὸ ταὐτὸν τριττὸν ὑπάρχει, ἐξ ἀνάγκης καὶ τὸ ἕτερον τριττὸν ὑπάρχει. ἢ γὰρ τῷ γένει τινὰ διαφέρει καὶ ἕτερα εἰσὶν ἀλλήλων, ἢ τῷ εἴδει, ἢ τῷ ἀριθμῷ. καὶ τὰ μὲν τῷ γένει διαφέροντα ἀλλήλων, πάντως καὶ τῷ εἴδει διαφέρουσι, καὶ τῷ ἀριθμῷ. οἷον, τῷ γένει διαφέρει ἀλλήλων, ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ λευκόν. ὁ μὲν γὰρ ἄνθρωπος, ζῶον ὑπάρχει. τὸ δὲ λευκόν, ποιόν. ἀλλὰ δὴ καὶ τῷ εἴδει. ἄλλο γὰρ εἶδος ἀνθρώπου, καὶ ἄλλο λευκοῦ. ὁ μὲν γὰρ ἄνθρωπος, εἶδός ἐστι τοῦ ζώου, γένους ὄντος. τὸ δὲ λευκόν, εἶδός ἐστι τῆς ποιότητος καὶ τοῦ χρώματος. ἀλλὰ δὴ καὶ τῷ ἀριθμῷ. ὁ γὰρ αἰσθητὸς ἄνθρωπος, οἷον ὁ Σωκράτης, ἕτερός ἐστι τοῦ Πλάτωνος. ὥστε οὖν καλῶς εἰρήκαμεν ὅτι τὰ τῷ γένει ἀλλήλων διαφέροντα, καὶ τῷ εἴδει διαφέρουσι, καὶ τῷ ἀριθμῷ. τὰ δὲ τῷ εἴδει διαφέροντα, διαφέρει μὲν πάντως τῷ ἀριθμῷ. οὐκέτι δὲ καὶ τῷ γένει. οἷον, ἄνθρωπος. ἵππος. ταῦτα γὰρ διαφέρει ἀλλήλων τῷ εἴδει. ἄλλο γὰρ εἶδος ἀνθρώπου, καὶ ἄλλο ἵππου. ἀλλὰ δὴ καὶ τῷ ἀριθμῷ. ἄλλη γὰρ ὕλη ἵππου, καὶ ἄλλη ἀνθρώπου. οὐ μὴν καὶ τῷ γένει διαφέρουσιν. ἀμφότερα γὰρ ζῶα ὑπάρχει. τὰ δὲ τῷ ἀριθμῷ διαφέροντα, οὔτε πάντως τῷ εἴδει, οὔτε τῷ γένει διαφέρουσιν ἀλλήλων. διὰ τοῦτο εἴρηκεν, οἳ διαφέρουσι καὶ τῷ εἴδει ἀλλήλων, ἀλλ' οὐ τῷ ἀριθμῷ μόνον. ὡς δηλοῦντες, ὅτι τὰ διαφέροντα τῷ εἴδει ἀλλήλων, καὶ τῷ ἀριθμῷ πάντως διαφέρει. Τῆς δ' αὖ διαφορᾶς καὶ τῶν κοινῶς συμβεβηκότων, διαφέρει τὸ γένος. Τῶν διαφορῶν φησὶ καὶ τῶν καθόλου συμβεβηκότων διαφέρει τὸ γένος, τῷ ταῦτα μὲν, ἐν τῷ ὁποῖόν τί ἐστιν, ἢ πῶς ἔχον ἐστὶ κατηγορεῖσθαι. τὸ δὲ γένος, ἐν τῷ τί ἐστιν. τῶν δὲ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορουμένων διαφέρει τὸ γένος. τῶν μὲν εἰδῶν, ὅτι ἐκεῖνα μὲν, κατὰ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ κατηγορεῖται. τοῦτο δὲ, κατὰ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ εἴδει, οἷον, τὸ γένος. τοῦ δὲ ἰδίου, ὅτι τοῦτο μὲν, ἑνὶ εἴδει ἁρμόζει. τὸ δὲ γένος, πολλοῖς

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

εἴρηται. ὥστε τὸ μὲν κατὰ πλειόνων λέγεσθαι τὸ γένος, διαστέλλει αὐτὸ ἀπὸ τῶν καθ' ἑνὸς μόνου τῶν ἀτόμων κατηγορουμένων. Ἐν συντόμῳ δὲ εἴρηκε πῶς ἕκαστον τῶν παραληφθέντων εἰς τὴν τοῦ γένους ὑπογραφὴν δεόντως εἴληπται. ἃ οὐκ ἐν τῷ τί ἐστιν, ἀλλ' ἐν τῷ ὁποῖόν τί ἐστιν, ἢ πῶς ἔχον ἐστὶ κατηγορεῖται. ἡ δὲ διαφορὰ καὶ τὰ συμβεβηκότα, οὐ μόνον ἐν τῷ ὁποῖόν τι ἐστὶ κατηγοροῦνται, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ πῶς ἔχον. ἐρωτηθέντες γὰρ πῶς ἔχει σωκράτης, ἀποκρινόμεθα κοιμᾶται, ἢ νοσεῖ. αἱ γὰρ ἄλλαι διαφοραί, πρὸς τοῖς συμβεβηκόσιν εἰσίν. οἷον, τὸ σιμόν. τὸ γρυπόν. καὶ τὸ φαλακρόν. τὸ δὲ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖσθαι, χωρίζει ἀπὸ τῶν διαφορῶν, καὶ τῶν κοινῶν συμβεβηκότων, ἃ οὐκ ἐν τῷ τί ἐστιν, ἀλλ' ἐν τῷ ὁποῖόν τί ἐστιν, ἢ πῶς ἔχον κατηγορεῖται ἕκαστον ὧν κατηγορεῖται, ἐν τῷ ὁποῖόν τί ἐστιν ἡ διαφορὰ κατηγορεῖται. ἐν δὲ τῷ πῶς ἔχον, τὰ κοινῶς συμβεβηκότα. φασὶ δέ τινες ὅτι εἰπὼν ἢ πῶς ἔχον, παρέλαβε καὶ τὰ ἰδίως τινὶ συμβεβηκότα. λέγομεν οὖν ὅτι, εἰ καὶ ἐν τῷ πῶς ἔχον ἐστὶ κατηγορεῖται καὶ αὐτά, ἀλλ' ὅμως τῶν καθ' ἑνός ἐστι κατηγορουμένων. ἐκείνων δὲ ἄνω ἐχώρισε τὸ γένος, εἰρηκώς, τὸ μὲν κατὰ πλειόνων λέγεσθαι τὸ γένος, διαστέλλει αὐτὸ ἀπὸ τῶν καθ' ἑνὸς μόνου καὶ τῶν ἀτόμων κατηγορουμένων. Οὐδὲν ἄρα περιττὸν οὐδὲ ἐλλεῖπον περιέχει ἡ τοῦ γένους ῥηθεῖσα ὑπογραφὴ τῆς ἐννοίας. Οἱ ὁρισμοὶ βούλονται καὶ μόνῳ ἐφαρμόζειν τῷ πράγματι, καὶ ὅλον αὐτὸ περιλαμβάνειν. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ὁρισμοὶ λέγονται, ὡς περιλαμβάνοντες τὸ ὁριστὸν ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς χωρίοις ὅρων μετειλημμένοι. γίνονται δὲ οἱ ὁρισμοὶ ἀσύμμετροι κατὰ δύο τρόπους. ἢ περιττεύοντες, ἢ ἐλλείποντες. καλῶς γὰρ εἴρηται τοῖς φιλοσόφοις, ὅτι ἑκάστη συμμετρία μία τις οὖσα, δύο ἔχει ἀμετρίας παρακειμένας. οὕτω γὰρ καὶ ἡ δικαιοσύνη. μία μέν τις ὑπάρχει ἀρετή, παράκειται δὲ αὐτῇ ἥ τε μειονεξία, καὶ ἡ πλεονεξία. καὶ μειονέκτης μέν ἐστιν, ὁ ἧττον τοῦ δέοντος ἑαυτῷ τι περιποιῶν. πλεονέκτης δέ, ὁ πλέον τοῦ δέοντος. καὶ πάλιν ἡ ἀνδρεία ἀρετὴ ὑπάρχει. παράκειται δὲ αὐτῇ, ἥ τε δειλία, καὶ ἡ θρασύτης. ἀλλὰ δὴ καὶ ἡ σωφροσύνη ἀρετὴ ὑπάρχει. παράκειται δὲ αὐτῇ, ἥ τε ἠλιθιότης, καὶ ἡ ἀκολασία. καὶ ἠλίθιος μέν ἐστιν, ὁ ἧττον κινούμενος. ἀκόλαστος δέ, ὁ μᾶλλον καὶ ἀτάκτως κινούμενος. ἀλλὰ δὴ καὶ ἡ φρόνησις ἀρετή ἐστι. παράκειται δὲ αὐτῇ, ἥ τε ἀφροσύνη, καὶ ἡ ὑπερηφανία. ὥσπερ οὖν ἐπὶ τούτων ἔχει, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ ὁρισμοῦ. ἐκεῖνος γάρ ἐστιν ἄριστος ὁρισμός, ὁ περιορίζων μὲν τὸ οἰκεῖον πρᾶγμα, καὶ μηδὲν ἔξω αὐτοῦ καταλιμπάνων. τῶν δὲ παρακειμένων μηδὲν ἀφαιρούμενος. παράκειται δὲ τούτῳ ὥσπερ καὶ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς, ἥ τε ὑπερβολή, καὶ ἡ ἔλλειψις, ὡς ἤδη εἴρηται. καὶ περιττεύοντες μέν, ποιοῦσι τὰ πράγματα ἐλλείπειν. ἐλλείποντες δέ, ποιοῦσι περιττεύειν. οἷον, ὁ τοῦ ἀνθρώπου ὁρισμός ἐστι, ζῶον λογικὸν θνητόν. καὶ οὗτος ὁ ὁρισμὸς χωρίζει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῶν ἄλλων ἁπάντων, καὶ περιλαμβάνει πάντας τοὺς ἀνθρώπους. ἐλλεῖπον δέ, ποιεῖ τὸ πρᾶγμα περιττεύειν. οἷον, ζῶον θνητόν. οὐ μόνον γὰρ ὁ ἄνθρωπος ζῶον θνητόν, ἀλλὰ καὶ ἵππος, καὶ κύων, καὶ ἄλλα πολλά. πάλιν δὲ περιττεῦον, ποιεῖ τὸ πρᾶγμα ἐλλείπειν. οἷον, ζῶον λογικὸν θνητὸν γραμματικόν. οὐκέτι γὰρ πάντας ἀνθρώπους περιλαμβάνει, ἀλλὰ μόνους τοὺς γραμματικούς. καὶ τοῦτο εἰκότως. συνθετώτερα γὰρ γινόμενα τὰ πράγματα, μᾶλλον στενοῦνται. ἁπλούστερα δὲ ὄντα, ἐπὶ πλείονα ἐκτείνεται, καὶ ἐπὶ πλειόνων φέρεται. ἅτε δὴ πλησιέστερα ὄντα τῆς πρώτης ἀρχῆς

καὶ κοινῆς ὑπάρχει. διὰ τοῦτο τὸ μὲν ζῶον, αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἐπὶ πλειόνων φέρεται. συντεθὲν δὲ τῷ λογικῷ, ἐπ' ἐλαττόνων. τὸ δὲ λογικὸν ζῶον τῷ θνητῷ συνδυαζόμενον, ἔτι ἐλάττονα περιέχει. εἰ δὲ προστεθῇ καὶ τὸ γραμματικόν, ἔτι μερικώτερον γίνεται. ὥστε ἐλλείποντες μὲν οἱ ὁρισμοί, ποιοῦσι τὰ πράγματα περιττεύειν. περιττεύοντες δέ, ἐλλείπειν. ταῦτα οὖν ἐπισημαινόμενος ὁ Πορφύριος, φησὶν ὅτι ὁ ἀποδοθεὶς τοῦ γένους ὁρισμός, ἤτοι ἡ ὑπογραφή, τῶν δύο τούτων ἀπήλλακται, τῶν κακούντων τοὺς ὁρισμούς. οὔτε γὰρ περιττεύων ποιεῖ ἐλλείπειν τὸ πρᾶγμα, οὔτε ἐλλείπων περιττεύειν. εἴρηται ὅτι τριττά ἐστι τὰ γένη. τὰ μέν, πρὸ τῶν πολλῶν. τὰ δέ, ἐν τοῖς πολλοῖς. τὰ δέ, ἐπὶ τοῖς πολλοῖς. ἃ καὶ ὑστερογενῆ καλεῖται, καὶ ἐννοηματικά, ὡς ἐν τῇ διανοίᾳ ὄντα τῇ ἡμετέρᾳ. πρόκειται οὖν τῷ Πορφυρίῳ διδάξαι περὶ γενῶν, οὔτε περὶ τῶν πρὸ τῶν πολλῶν, οὔτε περὶ τῶν ἐν τοῖς πολλοῖς, ἀλλὰ περὶ τῶν ἐπὶ τοῖς πολλοῖς, τουτέστι περὶ τῶν ἐννοηματικῶν. διὰ τοῦτο τοίνυν εἶπεν ὑπογραφὴν τῆς ἐννοίας, τουτέστι τοῦ ἐννοηματικοῦ γένους. ἐννοηματικὸν δὲ γένος ἐστί, καθ' ἣν ἔννοιαν λαμβάνοντες τὰ πράγματα πρὸς αὐτὴν ὁριζόμεθα. οἷον, λαμβάνομεν κατὰ τὴν οἰκείαν διάνοιαν τὸν ἄνθρωπον, καὶ πρὸς αὐτὴν ἀναλογιζόμεθα λέγοντες, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐστὶ ζῶον λογικὸν θνητόν. φησὶν οὖν ὁ Πορφύριος, ὅτι ταύτης τῆς ἐννοίας οὐδὲν ὑπερβάλλον οὐδὲ ἐλλεῖπον ἔχει ἡ τοῦ γένους ὑπογραφή.

ΠΕΡΙ ΕΙΔΟΥΣ

Τὸ δὲ εἶδος, λέγεται μὲν καὶ ἐπὶ τῆς ἑκάστου μορφῆς καθὸ εἴρηται. πεπλήρωται ὁ περὶ τοῦ γένους λόγος. δευτέραν οὖν τάξιν ἔχουσιν ἐν τούτοις αἱ διαφοραί. ἀλλ' ἐπειδὴ πρός τι τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος πρός τι καὶ ἅμα ὑφίσταται, καὶ ἅμα νοεῖται, διὰ τοῦτο τὸ εἶδος τῶν διαφορῶν προέταξεν. οὐ διὰ τὴν φυσικὴν τάξιν, ἀλλὰ διὰ τὴν διδασκαλικὴν ἀκολουθίαν. καὶ ὅτι ἐν τῇ τοῦ γένους διδασκαλίᾳ, ἐμνημόνευσε καὶ τοῦ εἴδους. καὶ ἔδει μὴ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀνεννόητον τοῦτο εἶναι τὸν ἀκροατήν. τῷ δὲ εἰωθότι καὶ νῦν κανόνι χρώμενος, ἀπαριθμεῖται πρότερον τὰ σημαινόμενα τοῦ εἴδους πάντα. εἶθ' οὕτως προσδιορίζεται περὶ ποίου ποιεῖται τὸν λόγον. ἔστι γὰρ ἕτερα σημαινόμενα τοῦ εἴδους, περὶ ὧν οὐ πρόκειται λέγειν, ἀλλ' ἐκεῖνα καταριθμεῖται τοῦ εἴδους τὰ σημαινόμενα, τὰ πρὸς τὴν λογικὴν ἁρμόζοντα πραγματείαν. λέγει οὖν ὅτι διττὸν ὑπάρχει τὸ σημαινόμενον τοῦ εἴδους. εἶδος μὲν γὰρ λέγεται, καὶ ἡ ἑκάστου μορφή. καθὸ σημαινόμενον λέγομεν τοὺς εὐειδεῖς τε καὶ δυσειδεῖς. εἶδος δὲ λέγεται, καὶ τὸ ὑπὸ τὸ γένος πεπτωκός, ἢ οὗ τὸ γένος ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται. ἀλλ' οὗτος ὁ ὁρισμός ἐστι, καὶ τοῦ εἰδικωτάτου εἴδους, καὶ τοῦ μὴ εἰδικωτάτου. λέγεται δὲ καὶ ἄλλως εἶδος, τὸ κατὰ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ, ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον. ἐπειδὴ δὲ τὰ τοῦ ὀνόματος τούτου σημαινόμενα, λέγω δὴ τὸ μὴ εἰδικώτατον εἶδος καὶ εἰδικώτατον ἀσαφῆ ὑπάρχουσι τῇ κοινῇ συνηθείᾳ, προϊόντος τοῦ λόγου, σαφηνίζει αὐτὰ προχειριζόμενος τὴν μεγίστην τῶν κατηγοριῶν. λέγω δὴ τὴν οὐσίαν, ἥτις αὐθυπόστατον ὑπάρχει πρᾶγμα, καὶ γενικώτατον γένος. αἱ γὰρ ἄλλαι κατηγορίαι, συμβεβηκότα αὐτῆς ὑπάρχουσιν. εἰ γὰρ πᾶσαι αἱ ἄλλαι ἐν τῇ οὐσίᾳ ὑπάρχουσι καὶ ἐν αὐτῇ θεωροῦνται, καὶ χωρὶς αὐτῆς συστῆνα